

INTRAPROFESSIEEL LEREN MET ARTS-ASSISTENTEN BINNEN DE KINDZORG

ONTWIKKELING VAN EEN TOOLBOX

O. PROJECTOPZET

Algemene gegevens

Instelling: Radboudumc Amalia Kinderziekenhuis

Titel initiatief: Intraprofessioneel leren met arts-assistenten binnen de kindzorg - ontwikkeling van een toolbox

Contactpersoon: Janiëlle van Alfen- van der Velden (Janielle.vanAlfen-vanderVelden@radboudumc.nl).

Projectorganisatie en –faciliteiten

Aanleiding

De complexiteit van de gezondheidszorg groeit en doet in toenemende mate een beroep op samenwerking tussen verschillende specialismen en zorgprofessionals. De medisch specialist beweegt zich in een flexibel netwerk van zorgprofessionals waarbij de uitkomst van zorg en de behoefte van de patiënt centraal staan.

Om te anticiperen op bovengenoemde ontwikkelingen en de zorg voor patiënten verder te verbeteren is het essentieel om de opleiding van medisch specialisten aan te passen. De Raad Opleidingen benadrukt daarom ook in het visiedocument 'Opleiden is vooruitzien'(2016) dat samenwerken en het vormen van netwerken bevordert dient te worden binnen de medisch specialistische vervolgoopleidingen en dat '*over de grenzen van het specialisme heen*' opgeleid dient te worden. Een structuur om bovengenoemde ambities te vertalen naar de dagelijkse praktijk ontbreekt en er is behoefte aan praktische handvatten en 'best practices'.

In het Radboudumc Amalia Kinderziekenhuis (verder: het Amalia Kinderziekenhuis) werken en leren arts-assistenten in opleiding (aios) vanuit 23 verschillende medische specialismen samen. Momenteel wordt intraprofessioneel leren tussen aios van verschillende specialismen niet actief gestimuleerd en worden aios voornamelijk opgeleid vanuit hun eigen moederspecialisme. Bestaande gezamenlijke leeractiviteiten worden onvoldoende (h)erkend en vaak niet actief benut. Er wordt vanuit het Radboudumc discipline overstijgend onderwijs aangeboden voor aios. Dit onderwijs betreft echter voornamelijk algemene, niet medisch inhoudelijke thema's en praktische samenwerking tussen aios van verschillende specialismen wordt binnen deze onderwijsvorm weinig belicht.

Doel

In het Amalia Kinderziekenhuis willen we de zorg voor onze patiënten verder verbeteren door middel van een uitstekende samenwerking tussen verschillende specialismen en disciplines. Hierbij worden kwaliteiten van alle betrokkenen optimaal benut. Intraprofessioneel opleiden kan hier een positieve bijdrage aan leveren.

De doelstellingen van dit project zijn:

1. (H)erkennen van bestaande, intraprofessionele opleidingsmomenten binnen het Amalia Kinderziekenhuis.
2. Het ontwikkelen van een toolbox om intraprofessioneel leren tussen aios van verschillende specialismen binnen de kindzorg te bevorderen.

Resultaten

1. Een helder overzicht van bestaande, gezamenlijke, specialisme overstijgende opleidingsactiviteiten tussen aios. Deze activiteiten zijn in detail uitgewerkt en beschreven. Kansen en potentiële valkuilen van de verschillende activiteiten zijn uitgewerkt en mogelijkheden voor verdere implementatie van de activiteiten zijn benoemd.
2. Een toolbox voor aios binnen de kindzorg waarbij intraprofessioneel samenwerken en leren gestimuleerd wordt en waarbij praktische handvatten gegeven worden voor het vormgeven van intraprofessionele leermomenten.

Het project creëert bewustwording bij zowel aios als medisch specialisten over de mogelijkheden en kansen van het samen leren op de werkplek. Ook geeft het project inzicht in het draagvlak voor intraprofessioneel leren binnen de groep aios en opleiders/ medisch specialisten. De geleverde producten zijn direct bruikbaar en te implementeren binnen andere opleidingen en werkplekken van het Radboudumc en daarbuiten. Ook is er de mogelijkheid om het product door te ontwikkelen naar een *inter*professionele toolbox.

Plan van aanpak

1. Gezamenlijke opleidingsactiviteiten worden geïnventariseerd door middel van I) semigestructureerde interviews met een representatieve steekgroep van aios en opleiders van verschillende medisch specialismen en II) focusgroepen met aios en opleiders van verschillende medisch specialismen. Tijdens de interviews en focusbijeenkomsten worden kansen en valkuilen van de verschillende activiteiten onderzocht en mogelijkheden voor het benutten en implementeren van de activiteiten uitgewerkt. De resultaten worden verwerkt in een helder overzicht.
2. Met de input van bovenstaande inventarisatie wordt een toolbox vormgegeven waarbij het 'Raamwerk interprofessioneel samenwerken, leren en opleiden in de gezondheidszorg' (Radboudumc en Hogeschool Arnhem/ Nijmegen) als onderlegger wordt gebruikt. De pijlers hierbij betreffen:
  - (H)erkennen van interprofessionele samenwerking
  - Kritisch reflecteren op interprofessionele zorg
  - Interprofessioneel werken in een team of netwerk
  - Interprofessioneel overdragen of afronden

Betrokkenen, projectleider/-trekker

- Mw. Dr. Janiëlle van Alfen-van der Velden, kinderarts en opleider kindergeneeskunde, Amalia Kinderziekenhuis (projectleider)
- Mw. Marjon Breteler MEd, kwartiermaker interprofessioneel leren, Radboudumc Health Academy
- Mw. Drs. Marieke de Visser, Onderwijskundige/onderzoeker Radboudumc Health Academy
- Mw. Dr. Carin Delsman- van Gelder, aios Kindergeneeskunde, Amalia Kinderziekenhuis
- Dr. Jos Draaisma, kinderarts, Amalia Kinderziekenhuis
- Dr. Bas Verhoeven, chirurg en opleider chirurgie, Radboudumc
- Dr. Bart Post, neuroloog en opleider neurologie, Radboudumc
- Dr. Elisa Hamer, aios neurologie, Radboudumc

Afspraken over monitoring

Het projectdoel is behaald als de toolbox voor intraprofessioneel leren voor aios binnen de kindzorg gereed en in gebruik is. Dit product wordt binnen het Radboudumc beschikbaar gesteld via de Centrale Opleidings Commissie en kan landelijk geïmplementeerd worden in andere ziekenhuizen en buiten de kindzorg.

Op dit moment zijn we in de laatste fase van het project en kan daarom nog geen volledig beeld worden beschreven van de ervaringen en de eindresultaten.

Financiering

Het project is mede mogelijk gemaakt door een subsidie vanuit het Radboudumc Innovatiefonds voor Medisch Specialistische Vervolg Opleidingen.

De beoogde resultaten in harde en zachte uitkomstmaten, op het gebied van:

Samenwerking

Wij beogen met dit project een verbetering van de onderlinge samenwerking en communicatie/kennisoverdracht tussen aios vanuit verschillende specialismen binnen de kindzorg. Het project is eenvoudig te vertalen naar aios binnen een andere leeromgeving.

Leren

Door het gebruik van de toolbox:

- Krijgen aios meer inzicht in de werkwijze van andere specialismen
- (H)erkennen aios het belang van samenwerking met andere specialismen voor zijn patiënt, zijn omgeving en de samenleving.
- Vergroten aios de kennis van hun eigen rol en grenzen en de rol en grenzen van andere specialismen.
- Benutten aios de diversiteit en expertise van de verschillende specialismen optimaal
- Leren aios kritisch te reflecteren op de samenwerking tussen verschillende specialismen.

Betekenis daarvan voor de zorgcontext

De verwachting is dat een betere communicatie en samenwerking tussen medisch specialisten (in opleiding) zal leiden tot een betere afstemming in de zorg en daarmee een betere zorg voor de patiënt.

1. DE ZORGCONTEXT

Soort organisatie

Dit initiatief is ontwikkeld binnen het Amalia Kinderziekenhuis. De toolbox kan gemakkelijk toegepast worden in een andere omgeving waar aios van verschillende specialismen met elkaar samenwerken en samen leren.

Visie van het Amalia Kinderziekenhuis op leren en ontwikkelen

De filosofie van het Amalia Kinderziekenhuis is dat theorie en praktijk elkaar dienen te versterken. Daarom wordt geïnvesteerd in het creëren van een leercultuur op de werkplek - kennis en ervaring wordt gedeeld tijdens alledaagse werkzaamheden in een gezamenlijk en open werkklimaat.

Patiëntenpopulatie

Het Amalia Kinderziekenhuis richt zich op excellente, levensloopbestendige zorg vanuit een kind- en familie gerichte houding. Dit wordt breed uitgedragen op de werkvloer en in het onderwijs, de opleiding en de nascholing waarbij er aandacht is voor transitieprocessen en ketenzorg. Hierbij wordt de impact van de aandoening op verschillende levensdomeinen (medisch, sociaal, emotioneel, cognitief, spiritueel) nadrukkelijk meegenomen. Patiëntenparticipatie in onderwijs en opleiding staat hoog in het vaandel.

Patiëntenpopulatiezorgaanbod

In het Amalia Kinderziekenhuis wordt voornamelijk derde lijns-zorg geleverd voor moeder en kind. De focus ligt daarbij op kinderen met aangeboren aandoeningen. Dit is zorg waarbij betrokkenheid van meerdere medische disciplines de regel is. We werken samen in een Academisch Netwerk met algemene ziekenhuizen in de regio en de eerstelijnszorg.

Teamsamenstelling

Binnen het Amalia worden aios vanuit 23 specialismen opgeleid. Opleiders en aios vanuit de verschillende specialismen zijn betrokken bij de interviews en focusgroepen. De ontwikkeling van de toolbox is tot stand gekomen in samenwerking met onderwijskundigen en onderzoekers van de Radboudumc Health Academy.

Ondersteuning van de organisatie

De Amalia leeromgeving wordt praktisch en uitvoerend ondersteund door het Amalia Bureau Leren en Ontwikkelen. Dit bureau is mede betrokken bij het vormgeven en het implementeren van de toolbox.

Do's en don'ts

De volgende uitgangspunten zijn voorwaardelijk voor het gebruik van de toolbox:

- Intraprofessioneel samenwerken en leren is relevant voor patiënt en bijdragend aan de professionele ontwikkeling van de AIOS.
- Patiëntenzorg en praktijk is leidend. Leren krijgt van daaruit vorm. Leren op de werkplek is het centrale begrip.
- Aios nemen eigen verantwoordelijkheid voor het benutten en creëren van leermomenten. Opleiders/medisch specialisten stimuleren aios hierin.

2. INBEDDING VAN INTERPROFESSIELE OPLEIDINGSMOMENTEN

Praktijksituaties zijn leidend voor het optimaal benutten van gezamenlijke leermomenten tussen aios. De toolbox is hierbij ondersteunend en kan aios stimuleren, motiveren en handvatten aanreiken.

De visie met betrekking tot het opleiden van aios binnen de kindzorg wordt breed gedragen binnen het Amalia Kinderziekenhuis en ruimte voor leren op de werkvloer wordt maximaal ondersteund. Het implementeren van de toolbox draagt ertoe bij om intraprofessioneel leren integraal onderdeel te maken van de opleiding tot medisch specialist.

3. LEERACTIVITEITEN

De interviews en focusgroepen zijn afgerond en de inhoud van de toolbox is vastgesteld. De toolbox wordt momenteel vormgegeven en is naar verwachting gereed in mei 2018.